

quingagenarius significationi æternæ quietis aptatur quia ex septem septimanis et monade perficitur. Sex diebus in lege populus operari, septima quiescere; sex annis arare, metere, septimo jussus est cessare (*Exod. xx; Levit. xxv*), quia et Dominus sex diebus mundi ornameatum perfecit, septimo requievit. Quibus omnibus mystice admonemur quod qui in hoc sæculo, quod sex ætatibus constat, bonis operibus pro Domino instant, in Sabbatum in futuro, id est, in requiem a Domino inducuntur æternam. Quod autem septem dies vel anni septies ducuntur, multiplicem ejusdem requiei abundantiam designant, in qua primum illud sublime datur electis, de quo Apostolus ait: *Quod oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se (I Cor. ii)*. Bene sancti Spiritus gratia septiformis describitur, quia nimirum et per ejus inspirationem ad requiem pervenitur, et in ejus plena perceptione vera requies possidetur. Porro ipse dies vel annus quinquagesimus, qui septem septimanis superest, et majore solemnitate præ cæteris erat venerabilis, tempus futuræ resurrectionis indicat, in quo illa requies, qua nunc animæ fruuntur, electorum corporum æque gloria cumulabitur. Augustinus De concordia evangelistarum: « Invenimus apud evangelistas, decies Dominum visum esse ab hominibus, a resurrectione

usque ad ascensionem. Primo, Mariæ Magdalenæ, flenti ad monumentum; secundo, eidem et aliis mulieribus regredientibus de monumento; tertio, Petro, ut ait Lucas, licet non sit determinatum ubi; quarto, Cleophæ et socio ejus euntibus ad Emmaus; quinto, discipulis in Jerusalem, ubi Thomas defuit; sexto, post dies octo, quando erat cum eis; septimo, piscantibus ad mare Tiberiadis; octavo, in monte Galilææ, sicut constituerat eis; nono, in die Ascensionis; decimo, eadem die jam elevatum in aera viderunt. » Conferatur ergo et Paulus, ut nihil remaneat quæstionis. *Resurrexit, inquit, tertio die secundum Scripturas, et apparuit Cephæ (I Cor. xv)*. Non dixit, primo apparuit Cephæ: nam esset contrarium, quod primum mulieribus apparuit. **B** *Postea, inquit, undecim quibuslibet ipso resurrectionis die. Deinde plus quam quingentis fratribus*. Sive isti cum illis undecim erant congregati, clausis ostiis, propter metum Judæorum, unde cum exisset Thomas, venit ad eos Jesus; sive post octo dies, nihil habet adversari. Postea Jacobo, non tunc primum accipere debemus, visum esse a Jacobo, sed aliqua singulari manifestatione. *Deinde apostolis omnibus*. Nec illis tunc primum, sed ut jam familiariter conversaretur cum eis usque ad diem ascensionis suæ. *Novissime visus est et mihi*. Hoc non post parvum tempus ascensionis

ANNO INCERTO

ZACHARIAS

IGNOTÆ SEDIS EPISCOPUS

SERMO DE SANCTO GEORGIO.

MONITUM.

(R. P. Bernardus PEZIUS, *Thesaurus Anecd., noviss., præf. ad tom. IV, pag. v.*)

In nullam non partem me versavi ut quis hic Zacharias fuerit, aut qua ætate, quoque in loco floruerit exploratum haberem; verum nullibi quidquam reperi in quo acquiescerem. Novi Zachariam cognomento Chrysopolitanum sive Goldsbrough ex ordine canonicorum Præmonstratensium, qui circa annum 1157 in monasterio S. Martini Laudunensis, teste Alberico monacho in Chronico, claruit, et eodem anno Commentarium in Concordiam evangelicam Ammonii Alexandrini libris iv perfecit. Sed is Zacharias episcopali dignitate, qua præsentis sermonis auctor fulsit, conspicuus nusquam legitur. Alios, qui tamen perpauci apud scriptorum ecclesiasticorum nomenclatores occurrunt, Zacharias de industria silentio prætereo, quod aut scriptores Græci, aut ejusmodi saltem loco ac tempore fuerint, ut hujus sermonis auctores esse ægre poterint. Omnium qui in suspicionem saltem venire possint, occasionem maximam præbere videtur Zacharias XXIII episcopus Sabionensis, nunc Brixinensis, de quo ita Hundius a Gewoldo auctus tom. I Metropolis Salisburg. pag. 441: « Zacharias XXIII Sabionensis episcopus sub Ludovico Cæsare, Arnulphi filio, ac Joanne IX pont. circa annum 902 magna nominis celebritate vixit. Interfuit expeditioni prædicti Ludovici imp. contra Ungaros, in qua apud Anaspurgium cum Dietmaro archiepiscopo Salisburgensi, Ottone Frisingensi episcopo, et Leopoldo marchione Austriæ occubuit anno Domini 907, secundum Aventinum in Annalibus lib. iv, fol. 480. Amplius de eo nihil compertum est, nisi quod cum aliis quinque episcopis Bojariæ, nempe Diethmaro Juvaviensi archiepiscopo, Waldone Frisingensi, Erckhanbaldo Eichstetensi, Tutone

Ratisbonensi, Richario Pataviensi ipse tertius in ordine ad prædictum Joannem summum pontificem epistolam scripsit, conquærentes in ea de defectione episcoporum Moraviæ ac Sclavorum a sua diocesi, episcopo videlicet Pataviensi. Et licet nihil obtinuerint, tamen hæc epistola, quia rara et antiqua ecclesiastici status in Bojaria cognitione referta, lectu non indigna, cujus copia in archivis prædictarum ecclesiarum adhuc existat, et apud Wolfgangum Lazium in lib. XII, Commentariorum Reip. Rom. hic brevitatis causa omissa. » Hæc Hundius. Ex quibus facilis nobis ad conjectandum locus aperitur, hunc Zachariam eum ipsum esse episcopum, qui prolatum a me sermonem posteris reliquerit. Conjecturam firmat quod eum in una bibliotheca S. Emmerammi Ratisbonæ offenderim, quo et alia plura metropoli Salisburgensis vetera monumenta a diligentissimis ejus loci cœnobitis jam olim comportata fuere, tametsi codex membraneus quo usus sum, sæculum duodecimum ætate nequaquam excedat. Sed quisquis demum hujus de S. Georgio martyre sermonis parens fuerit, nemo quisquam negaverit, eum gravem, doctum, elegantem atque adeo luce publica dignissimum esse.

SERMO ZACHARIÆ EPISCOPI

DE SANCTO GEORGIO.

(R. P. Bernardus Pezius, *Thesaurus Anecd. noviss.*, t. IV, p. 17, ex codice emmeramensi.)

I. Hodierna festivitas, dilectissimi, Paschalis gloriæ lætitiâ geminat, et velut pretiosa gemma aurum, cui imprimatur, decore proprii splendoris illustrat. Aptum nimirum hoc potissimum tempore beato Georgio concessum est triumphare, quando transacta hiemalis inclementia turbinis Austri fomite resoluta, læta terra alacriter parturit, et erumpentibus diversis herbarum atque arborum floribus, tanquam adolescente, ut ita loquar, ætate pubescit. Georgius siquidem Græce *terræ cultor* Latino sonat eloquio. Qui nimirum juxta præsagium nominis non modo suæ mentis agrum spiritalis exercitii disciplinis excoluit; sed et sanctæ exhortationis, et præ correctionis vomere terrena multorum corda proscidit, vitiorumque vepribus erutis fecunda in eis virtutum arbusta plantavit. Merito igitur beati hujus martyris hodie anima post cruentam furiosi principis rabiem, post carnificum feraliter sævientium immanitatem, post dilacerati corporis exquisita supplicia, post ignis ac ferri, picis et sulphuris iniqua tormenta, post verberum denique plagas, post carcerum tenebras, tanquam post hibernas furentium ventorum, niviumque procellas, oraculum hoc divinæ meruit vocationis audire: « Veni, inquit, columba mea, sponsa mea, formosa mea; jam hiems transit, imber abiit, et recessit; flores apparuerunt in terra nostra, tempus putationis advenit (*Cant. II, 10*). »

II. Plane de militia translatus est in militiam, quia terreni tribunatus, quo fungebatur, officium, Christianæ militiæ professione mutavit, et ut revera strenuus miles prius omnia sua pauperibus tribuens, sarcinam terrenæ facultatis abjecit, sicque liber, expeditus, ac fidei lorica præcinctus, in ipsius densi certaminis aciem fervidus Christi bellator immergit, servato scilicet ordine, ut rerum pondus ante deponeret, atque ita postmodum ad campum certaminis imperterritus præsiliret. Unde est, quod in lege præcepitur, ut homo formidolosus, et corde pavido non egrediatur ad bellum, sed « Vadat, inquit,

et revertatur in terram suam, ne pavere faciat corda fratrum suorum sicut et ipse perterritus est. (*Deut. xx, 8*). » Quibus nimirum verbis liquido perducemur, quia pro defensione fidei dimicare fortiter, et idonee nequeunt, qui adhuc nudari terrenis operibus pertimescunt. Tolerabiliusque est, ut domum quodammodo redeuntes ignobiliiter, et imbelles vivant, quam secum et alios a triumphandi gloria per degeneris exempla timoris avertant

III. Beatus vero Georgius sancti Spiritus igne succensus, et vexillo crucis inexpugnabiliter præmunitas sic cum iniquo rege congressus est, ut et iniquorum omnium principem in satellite vinceret, et ad agendum fortiter Christi militum animos incitaret. Et quidem Diocletianus tunc imperator, sicut in descripta passionis ejus reperitur historia, « cujus os, juxta Psalmistam, maledictione plenum erat, et amaritudine, et sub lingua ejus labor, et dolor, qui sedebat cum divitibus in occultis, ut interficiat innocentem, insidians quasi leo in spelunca sua (*Psal. x, 7*), » primo quasi vestimentum ovis subdolos induit, et sic quadam arte versutiæ, ac fucatis blandimentorum coloribus illum suadere tentavit. Sed, cum insignis athleta Christi spumantia ex antiqui serpentis ore venena contemneret, et non jam primi parentis originem, sed secundi potius in se vivere titulos demonstraret, protinus ille, tanquam sagitta de Satanæ pharetra prodiens, immanem lupum, qui latebat, aperuit, et ad inferenda diversa pœnarum supplicia cruenta bestia feraliter ebullivit. Glomeratis itaque carnificibus beatus Martyr extenditur, verberibusque tunditur, duris cædibus laniatur. Dehinc rota gladiis armata præfertur in medium, ut circumligatum martyris corpus tanto crudelius, quanto multiplicius perforetur. Artifex nimirum feritas nova, et exquisita pœnarum invenit argumenta, et ad satiandum sui furoris rabiem philosophatur in excedenda crudelitatis humanæ mensura, ignorans scilicet, quia pretiosum nitoris conspicui margaritam vivis atque supernæ Hierusalem

lapidibus inserendum, quanto asperioris limæ scabredine, vel mallei tusione politur, tauto præclarior redditur.

IV. Aderat plane supernus et invisibilis arbiter, qui ad suæ dispensationis arbitrium et hinc manus impiorum sævire permetteret, et inde gemmam suam inviolata propriæ soliditatis integritate servaret. Qui etsi martyris sui membra carnificum manibus tradidit, animam tamen inexpugnabili fidei arce subnixam, indefesso protectionis suæ munimine custodivit. Nec ad hoc eos permisit attinere, quod latebat, idolum eis objiciens, quod intrinsecus apparebat, et tanquam aquæ diluvii in arcam quidem undique circumfluere, nec tamen poterant intima penetrare. Dicit itaque beatus Georgius, dicat: « Nisi quia Dominus erat in nobis, cum exurgerent homines in nos, forsitan vivos deglutissent nos: cum irasceretur furor eorum in nos, forsitan aqua absorbuisset nos (*Psal. cxxiii, 2 et seq.*) » Hæ sunt videlicet aquæ, de quibus per Psalmistam Salvator ait: « Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam (*Psal. lxxviii, 2.*) » Et per Jonam: « Projecisti, inquit, me in profundum in corde maris, et flumen circumdedit me: omnes gurgites tui, et fluctus tui super me transierunt (*Jon. ii, 4.*) » Sed his aquis, et mari juxta Scripturam Dominus terminum circumposuit, quia secundum dispensationis suæ mensuram, non secundum perversitatis humanæ concupiscentiam reprobos in electos suos sævire permittit. Hinc est enim, quod in mundi nascentis exordio mare Deus divisit ab arida. Quid enim per mysterium *mare*, nisi reprobos homines, et infideles insinuat? Qui nimirum quadam carnalis ingenii salsugine calidi, sed odiis, et simultatibus invicera inveniuntur semper amari, et velut mare diversis tentationum flatibus intumescunt, cupiditatumque carnalium procellis, ac tempestatibus quatuntur. Quid vero arida, nisi animam designat, fontem fidei sitientem, vel ad Creatorem suum ardenti desiderio, tanquam sitibundis faucibus anhelantem? Unde et quædam anima siti hac feliciter arida, æstuans clamat: « Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam et apparebo ante faciem Dei (*Psal. xli, 3.*) » Ab arida ergo mare dividitur, quando Deus omnipotens a se sitientibus reproborum impetus reprimit, et tanquam littus marinis fluctibus objicit, dum conatibus fervescens insanix sui moderaminis limitem figit. Quod profecto illa Dei vox probat, qua dicit: « Quis conduxit ostiis mare, quando erumpebat quasi de vulva procedens? » (*Job xxxviii, 8.*) Et paulo post: « Circumdedi illud terminis meis, et posui vectem, et ostia, et dixi: Usque huc venies, et non procedes amplius, et hic confringes tumentes fluctus tuos (*ibid. 10.*) »

V. Enimvero recte per mare cor pravi hominis designatur, quod videlicet furore est turbidum, rixis amarum, elatione superbiæ tumidum, et caligine

malitosæ fraudis obscurum. Separavit ergo tunc Deus mare, et minaces fluctus ab inundatione terræ compescuit, ut terra virentes herbas, et ligna pomifera germinaret, ac deinde segetum fructus afferret. Separat etiam nunc ab electis suis reproborum turbines persequentium, et quasi furentes coercet impetus tempestatum, quos, etsi furere usque ad infligenda corporis tormenta concedit; ne tamen animas lædant, invicta eos atque pervigili brachii sui protectione custodit, quodammodo dicens mari: « Hucusque venies, et non procedes amplius, et hic confringens tumentes fluctus tuos; » ac si paterter dicat: Usque ad inferenda corporibus tormenta relaxo; ne autem usque ad animam cumulis intumescens profluas, legis meæ tibi littus oppono; ut dum furori fluctuum tuorum mina (1) libera relinquatur. Et quia Georgius, ut superius diximus, terræ cultor exprimitur, recte hoc allegoricæ figuræ mysterium eidem beatissimo martyri coaptatur. Cui scilicet, etsi hucusque ad littus carnis persecutionis fluctus efferbuit, solidissimam ejus animæ terram procella tempestuosi turbinis non involvit, nec eum vorago pelagi furentis absorbit, qui spei suæ non in putris arenæ subsicivio, sed in soliditate petrae, quæ Christus est (*I Cor. x*), fixit. Hinc est profecto, quod Veritas ait: « Qui audit verba mea, et facit ea, similabo eum viro prudenti, qui ædificavit domum suam supra firmam petram; venerunt flumina, flaverunt venti, et impegerunt in domum illam, et non cecidit; fundata enim erat supra petram (*Matth. vii, 24.*) » Vere insignis hic miles Christi supra petram fidei suæ fundamenta constituit, qui præmii cœlestis intuitu minas principum sprexit, male blandientium promissiones irrisit, carnificum tormenta contempsit, ferrum, ignes, gladios, ac diversa suppliciorum genera invictæ patientiæ majestate calcavit.

VI. Hunc cœlestis militiæ bellatorem, fratres charissimi, non tantum admiremur, sed etiam imitemur; in illud cœleste præmium jam spiritus erigatur; ut, dum in ejus contemplatione cor figimus, non moveamur, utrum mundus lenocinator arrideat, an certaminum adversitatibus fremat, dicentes cum Psalmista: « Sicut tenebræ ejus, ita et lumen ejus (*Psal. cxxxviii, 12.*) » Mundemus itaque nos, juxta Pauli præceptum, ab omni inquinamento carnis et spiritus (*II Cor. vii, 1.*) ut in illud beatitudinis templum, cui nunc aciem mentis intendimus, quandoque etiam ingredi mereamur. Hinc est, quod Aaron prius aqua lavatur, et sic postmodum tabernaculum sacrificaturus ingreditur. De quo nimirum bene ad Moysen divina voce præcipitur: « Tunica, inquit, vestiatur, feminalibus lineis verenda celabit, accingetur zona lineæ, cidarim lineam imponet capiti. Hæc enim vestimenta sunt sancta, quibus, cum lotus fuerit, induetur (*Lev. xvi, 4.*) » Quisquis enim in tabernaculo Christi, quod est Ecclesia, semet-

(1) L. anima; deest aliquid.

ipsum Deo sacrificare contendit, necesse est ut, postquam lavacro sacri fontis abluitur, diversis etiam virtutum vestibus induatur. Sacerdotes tui induantur justitia (*Psal.* cxxxix, 9); quatenus qui in Christo per baptismum novus homo renascitur, non jam pelliceas tunicas, mortalitatis videlicet indices vestiat; sed deposito veteri homine novum induat, et in eo per mundæ conversationis studium innovatus vivat.

VII. Et notandum quod omnes illæ vestes lineæ describuntur. Linum quippe ad candorem cum labore perducitur, et virtutum vita non acquiritur sub torpore desidie, sed in laboriosæ potius exercitio disciplinæ. Purificati igitur, dilectissimi, per novi baptismatis sacramentum, induamus nos lineæ tunica, ut candor nos sanctæ conversationis exornet; feminalibus verenda tegantur, ut dum honestæ vitæ tegmen assumitur, præteritorum criminum ante Dei oculos turpitudine celetur. Unde David: « Beati, inquit, quorum remissæ sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata (*Psal.* xxxix, 1). » Zona, inquit, lineæ constringamur, capiti quoque cidaris imponatur, ut præcincti in veritate lumbos mentis protegatur, galea salutis. Si sic nimirum et veteris peccati squalore purgati, et novæ conversationis nitore conspicui digne celebramus paschale mysterium, et beatorum martyrum veraciter imitamur exemplum. Nec desperetis, frater mei, licet adhuc infirmi, licet exterioribus fortassis adhuc actibus implicati, non desperetis ad martyrum vos consortium pertinere, qui martyrum victorias recognoscitis vos ex cor-

A de diligere. Quinque certe Salsaath filia inter fratres suos noscuntur hæreditatem, Moyse constituyente, sortita (*Num.* xxvii). Quinque nimirum et feminae, ut per quinarium numerum filiarum exterior occupatio; per muliebrem vero sexum infirmitas designetur. Jonatha quoque in quodam inter utrumque meditullio positus, nec cum Saul remansit in malis; nec David æquiparari potuit in bonis. Sed, quia dilecto Dei Prophetæ fuit amicus, et de futuro ejus gavisus est fraterna benignitate successu; hic creditur ab ejus consortio nunc in spiritu non esse divisus, cui, dum in carne viveret, unanimiter exstitit in amore conjunctus.

VIII. Nos autem, dilectissimi, qui exagitantem Saul spiritum malum, auxiliante Deo, post terga dimisimus, imo, qui Pharaonis exercitu in mari Rubro dimersum per virtutem paschalis sacramenti evasimus, pro carnis tamen infirmitate adhuc versamur in cremo, transeamus ad vitæ perfectionem, ad terram scilicet lacte et melle manantem; egressi de Sodomis non in Segor diutius immoremur; sed liberati cum Lot montis verticem celeriter ascendamus, quatenus qui inter ipsa tirocinii rudimenta jam beatorum martyrum cœpimus adgaudere triumphis, quandoque ad hoc etiam provehamur, ut discamus et ipsi triumphare cum sanctis; et ipse sit fortitudo nostra, dum protegit, cum factus est pretium, cum redemit, Jesus Christus Dominus noster, qui cum Deo Patre, et Spiritu sancto vivit, et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

ANNO DOMINI MCLIII

ROBERTUS PULLUS

CARDINALIS ET CANCELLARIUS

PROLEGOMENA

(Opp. Roberti Pulli, Parisiis anno 1655, fol., curante Hugone MATHOUD, monacho Benedictino.)

ILLUSTRISSIMO ECCLESIAE PRINCIPI
LUDOVICO HENRICO DE GONDRIEN

ARCHIEPISCOPO SENONENSI

GALLIARUM AC GERMANIAE PRIMATI.

En Phœnicem quondam incidioso funere functum, archipræsul illustrissime, sed non impari gloria tuis nunc vrimus radiis redivivum. Quod felicitati publicæ tandem reddendus a te vitam amaverit auferri, vir-